

MINI-RAPORT DEBATA 2. WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

MIEJSCE DEBATY: Rzeszów

DATA DEBATY: 25/06/2014

UCZESTNICY DEBATY:

W dyskusji wzięło udział dwudziestu gości, ważnych przedstawicieli sektora gospodarki odpadami w województwie śląskim. Wśród gości debaty znaleźli się reprezentanci następujących instytucji samorządowych, prywatnych oraz organizacji pozarządowych:

- Urząd Miasta Rzeszów
- Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Rzeszowie
- Urząd Miasta Boguchwała,
- Urząd Gminy Trzebownisko
- Urząd Gminy Hyżne,
- Zakład Usług Komunalnych w Przemyślu,
- Zakład Usług Komunalnych w Krasnem,
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o.
- Politechnika Rzeszowska, Katedra Infrastruktury i Ekorozwoju,
- WIBO-Recykling sp. z o.o.
- GOKOM sp. z o.o., Boguchwała
- Zrzeszenie Ekspertów Ekologii
- Europejskie Forum Odpowiedzialności Ekologicznej

Ponadto w debacie udział wzięło sześciu przedstawicieli zespołu LIFE COGENERATION.PL. Dyskusję moderował Koordynator Projektu - Arkadiusz Primus.

Obraz 1. Debata prowadzona przez prezesa Arkadiusza Primusa

A. CHARAKTERYSTYKA REGIONU

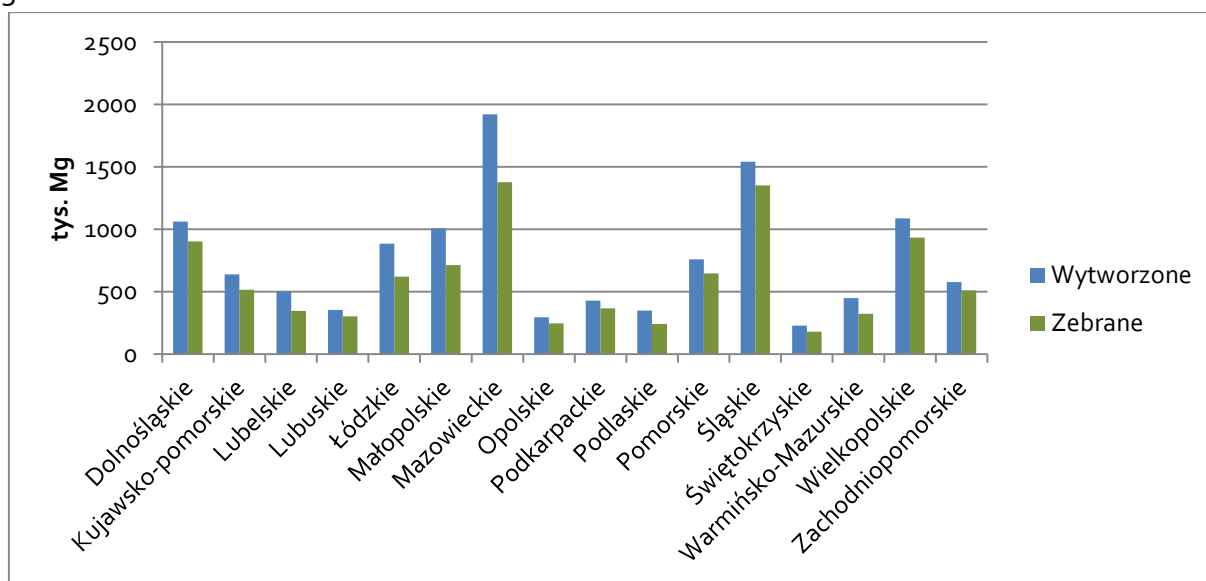
Województwo podkarpackie położone jest w południowo-wschodniej części Polski. Zajmuje ono powierzchnię 17,9 tys. km², co stanowi 5,7% powierzchni kraju. Od wschodu województwo graniczy z Ukrainą, od południa ze Słowacją, od zachodu z woj. małopolskim, od północno-zachodu z województwem świętokrzyskim i od północy z województwem lubelskim. Pod względem administracyjnym województwo obejmuje 21 powiatów, 4 miasta na prawach powiatu (Rzeszów, Krosno, Przemyśl oraz Tarnobrzeg) oraz 160 gmin i 50 miast. W 2010 r. województwo zamieszkałe było przez 2 103 505 osób czyli 5,5% ogółu ludności Polski.

W województwie podkarpackim jeden mieszkaniec wytwarza 201 kg odpadów, a zebranych jest 173 kg. Na tle Polski podkarpacie jest 14 województwem pod względem zebranych odpadów w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Rys. 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na jednego mieszkańca (GUS 2012)

Dane literaturowe podają, że w Polsce zebranych jest ok. 10 mln Mg odpadów, a wytwarzanych jest ok. 12 mln Mg.

Rys. 2. Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w 16 województwach Polski (2012)

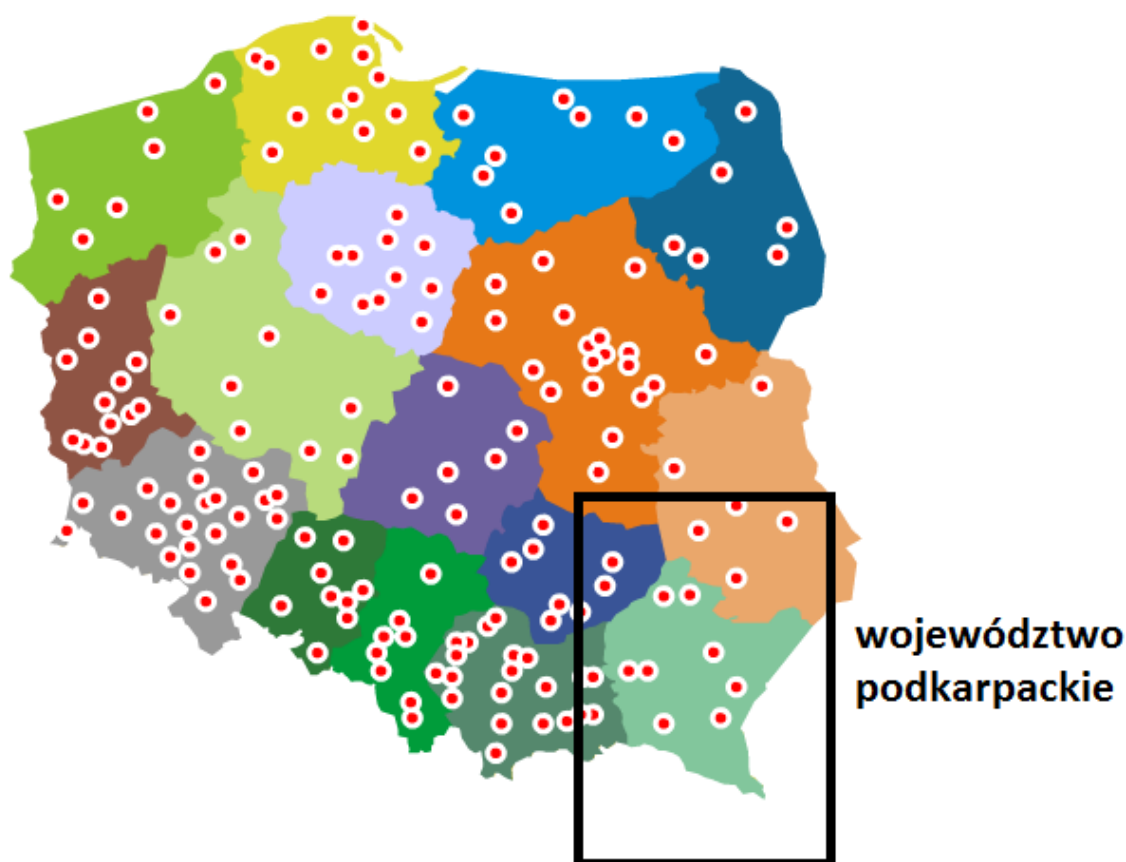
Wg danych zawartych w WPGO w województwie podkarpackim w 2010 zagospodarowano 262,1 tys. Mg odpadów komunalnych (65,9% masy odpadów zebranych). Na koniec 2010r. w województwie funkcjonowało 17 sortowni przetwarzających odpady komunalne i opakowaniowe, w tym 7 sortowni odpadów z selektywnej zbiórki, 4 sortownie odpadów z selektywnej zbiórki i odpadów zmieszanych oraz 6 sortowni wyłącznie odpadów zmieszanych. W 2010 r. w województwie wytworzono 500 tys. Mg zmieszanych odpadów komunalnych, zakłada się, że istniejące moce przerobowe są zbyt niskie do zagospodarowania takiej ilości odpadów. Wydajność instalacji wg WPGO wynosi 264,2 tys. Mg. W 2011 r. oddano do eksploatacji nowe sortownie, których moc przerobowa wynosiła 25,5 tys. Mg/rok. WPGO podaje, że łączne zebrano odpady w ilości ok. 400 tys. Mg, a szacowana ilość odpadów wytworzonych wynosi ok. 500 tys. Mg. Ponadto WPGO zakłada, że do 2023 r. masa wytworzonych odpadów wzrośnie do 587,3 tys. Mg.

Województwo podkarpackie podzielono na 6 regionów gospodarki odpadami:

1. Region Centralny,
2. Region Południowo-Wschodni,
3. Region Południowo-Zachodni,
4. Region Północny,
5. Region Wschodni,
6. Region Zachodni.

Zaplanowano, że w regionie Centralnym i Zachodnim powstanie instalacja do termicznego unieszkodliwiania odpadów.

Na dzień 1.04.2014 w województwie istnieją następujące instalacje regionalne:

Rys.3. Lokalizacja RIPOK

Tabela 1. Rodzaj oraz moce instalacji zlokalizowanych w województwie podkarpackim posiadające status instalacji RIPOK

WOJEWÓDZTWO PODKARPACKE	
Region Południowo - Zachodni	
Instalacja mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych - MBP	Nominalne moce przerobowe cz. mechaniczna – 37 tys. Mg
Instalacja przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i bioodpadów - kompostownia	cz. biologiczna – 12 tys. Mg kompostownia – 13 tys. Mg
Region Północny	
Instalacja mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych - MBP	cz. mechaniczna – 36 tys. Mg cz. biologiczna – 12,3 tys. Mg

Instalacja przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i bioodpadów - kompostownia	kompostownia – 6 tys. Mg
Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – składowisko	pojemność składowiska – 131,5 tys. Mg
Region Wschodni	
Instalacja mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych - MBP	cz. mechaniczna – 80 tys. Mg cz. biologiczna – 14 tys. Mg
Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – składowisko	Pojemność składowiska - 717,1 tys. Mg
Region Zachodni	
Instalacja mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych - MBP	W trakcie postępowania, przewidziane moce cz. mechaniczna – 60 tys. Mg cz. biologiczna – 12,7 tys. Mg
Instalacja przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i bioodpadów - kompostownia	3 tys. Mg
Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – składowisko	W trakcie postępowania, przewidziane moce 32,7 tys. Mg

W pozostałych regionach brak instalacji RIPOK.

Tabela 2. Prognozy dotyczące zapotrzebowania na moce przerobowe

Nazwa regionu	Zapotrzebowanie na MBP odpadów zmieszanych		Instalacje istniejące MBP odpadów zmieszanych		planowane instalacje przekształcania odpadów	Uwagi
	cz. mechaniczna	cz. biologiczna	cz. mechaniczna	cz. biologiczna		
	tys. Mg		tys. Mg			
Centralny	116,6	58,3	34,0	6,0	termiczne 180 tys. Mg	-
Południowo-wschodni	21,9	11,0	10,0	0,0	cz. mechaniczna- 24 tys. Mg, cz. biologiczna - 10 tys. Mg	-
Południowo-zachodni	87,1	43,4	55,0	12,5	cz. mechaniczna- 86 tys. Mg, cz. biologiczna - 36 tys. Mg	-
Region północny*	93,8	46,9	10,0	0,0	termiczne 40,0 tys. Mg, cz. mechaniczna - 178,0 tys. Mg, cz. biologiczna - 77,6 tys. Mg	RIPOK
Region wschodni	74,2	37,1	80,0	14,0	termiczne 30 tys. Mg	-
Region zachodni	84,7	42,4	404,8	6,0	termiczne 100 tys. Mg	cz. mechaniczna instalacji podana z wytwarzaniem paliwa z odpadów

Dane dotyczące prognoz oraz sytuacji aktualnej zaczerpnięte zostały z WPGO oraz informacji udostępnianych na stronie Polskiej Izby Gospodarki Odpadami. W każdym regionie brakuje mocy do zagospodarowania odpadów w części biologicznej. W regionie zachodnim i wschodnim występuje nadmiar wydajności części mechanicznej. Wydajność cz. mechanicznej zlokalizowana w regionie zachodnim jest wystarczająca do pokrycia brakujących mocy z innych regionów. Do wydajności części mechanicznej doliczone zostały moce instalacji do produkcji paliwa alternatywnego.

B. PROBLEMY W GOSPODARCE ODPADAMI I OSADAMI ŚCIEKOWYMI W REGIONIE

ODPADY

Rzeszów leży w centralnym regionie gospodarki odpadami. Jako jeden z dwóch regionów nie posiada instalacji RIPOK. Plan gospodarki odpadami, województwa podkarpackiego, przewidywał, że we wspomnianym regionie powstanie spalarnia odpadów komunalnych o wydajności 180 tys. Mg/rok. W dniu debaty czyli w czerwcu 2014 nie uzyskano decyzji środowiskowej oraz nie przeprowadzono przetargów w celu wyłonienia inwestora, co oznacza, że w przeciągu najbliższych kilku lat nie powstanie tam spalarnia odpadów komunalnych.

Zdefiniowanym problemem w przypadku regionu centralnego jest brak regionalnej instalacji oraz składowiska regionalnego, co powoduje, że odpady unieszkodliwiane są w instalacjach zastępczych lub przewożone są do innych regionów gospodarki odpadami.

Mieszkańcy regionu zauważają problem braku kompleksowego zagospodarowania odpadów na terenie województwa. Podstawowym problemem jaki zdefiniowano to, że w 2012 r. wytworzono 140 tys. Mg odpadów komunalnych w regionie, a istniejące moce przerobowe to 34 tys. Mg części mechanicznej oraz 6 tys. w części biologicznej. Brak instalacji regionalnej o wystarczających mocach powoduje, że realizowane są praktyki nietypowe polegające na przemieszczaniu odpadów do innych instalacji, co

pewnie ma wpływ na koszty ich zagospodarowania. Kwestia problemów związanych z zagospodarowaniem odpadów została podsumowana zdaniem przedstawiciela szkolnictwa wyższego „jednocześnie problem stanowi potencjał”.

OSADY ŚCIEKOWE

W 2010 r. wytworzono w województwie podkarpackim 88,5 tys. Mg osadów ściekowych wg. WPGO. Procesom odzysku poddano ok. 35 tys. Mg osadów, a procesom unieszkodliwiania ok. 4 tys. Mg. Natomiast moce przerobowe instalacji przetwarzania komunalnych osadów ściekowych, poza instalacjami termicznego przekształcania odpadów, przewyższają potrzeby i wynoszą 252,9 tys. Mg/rok.

Osady poddawane są kompostowaniu lub przetwarzane na paliwa alternatywne.

Najważniejsze, zdefiniowane problemy w gospodarce osadami ściekowymi w regionie:

- wysoka zawartość metali ciężkich części osadów uniemożliwia ich pełne wykorzystanie w rolnictwie,
- część osadów ściekowych magazynowana jest na terenie oczyszczalni oraz unieszkodliwiana na składowiskach odpadów, co jest zjawiskiem niekorzystnym.

Pomimo prowadzonych dobrych praktyk w gospodarowaniu osadami ściekowymi zawartość metali jest tak wysoka, że możliwość wykorzystania ich do celów rolniczych jest ograniczona. Preferencyjną metodą zagospodarowania byłoby ich termiczne wykorzystanie. Przedstawiciele wodociągów zwracają uwagę jednak na problem finansowania takiej instalacji.

MPWiK jest zarządcą wysoko wyspecjalizowanej oczyszczalni ścieków. Produkują biogaz, który wykorzystywany jest do produkcji ciepła oraz energii elektrycznej. Oczyszczalnia wyposażona jest w suszarnie słoneczne do suszenia osadu przefermentowanego. Zastosowana technologia umożliwia wysuszenie osadu do maksymalnie 65% s.m. Jeżeli osad spełnia wymogi higieniczne wykorzystywany jest na cele rolnictwa przemysłowego czyli uprawy wierzby energetycznej, rzepaku, wikliny oraz do rekultywacji terenu.

C. NAJLEPSZE PRAKTYKI W REGIONIE

Model gospodarki odpadami dla regionu centralnego oparty jest na instalacji termicznego przekształcania. Prawdopodobnie spalarnia odpadów nie zostanie tam zlokalizowana, dlatego władze miasta szukają rozwiązań alternatywnych mogących uzupełnić istniejący już system gospodarki odpadami.

W województwie funkcjonują instalacje RIPOK oraz instalacje zastępcze, gdzie zagospodarowane są odpady. Są to praktyki powtarzające się w skali kraju. Czyli województwo podzielone jest na regiony gospodarki odpadami, w których funkcjonują instalacje regionalne, a są nimi instalacje MBP, kompostownie oraz składowiska. Ponadto funkcjonują w regionie instalacje do produkcji paliwa alternatywnego.

Wdrażane są również instalacje mogące wesprzeć istniejący model gospodarki odpadami. Szczegółowym celem niezbędnymi do osiągnięcia założeń zapisanych w WPGO są: zwiększenie udziału odzysku, w

szczegółności recyklingu szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, a także odzysk energii z odpadów. Objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych, w tym odpadów niebezpiecznych, wielkogabarytowe i budowlanych wszystkich mieszkańców województwa oraz wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Bardzo dobrą praktyką stosowaną w województwie jest szukanie i zastosowanie innowacyjnych technologii służących zagospodarowaniu osadów ściekowych.

D. MOŻLIWOŚCI WDROŻENIA NOWEJ TECHNOLOGII GOSPODARKI ODPADAMI W REGIONIE

Potencjał wdrożenia instalacji został określony jako średni. O ile przemawiają za tym warunki lokalizacyjne oraz ilość wytwarzanych i niezagospodarowanych odpadów oraz osadów ściekowych to obawy społeczeństwa związane z wdrażaniem nowych technologii są bardzo wysokie.

E. INNE WNIOSKI Z DEBATY

W przeciwieństwie do mieszkańców województwa śląskiego mieszkańcy podkarpacia nie kojarzyli instalacji LIFE COGENERATION jako instalacji spalania odpadów. Bezbłędnie identyfikowali ją z instalacją zgazowania. Podczas wystąpień należy dobitnie przekazywać informację, że instalacja jest projektem badawczo rozwojowym, a podczas finansowania instalacją niekomercyjną służącą badaniu właściwości paliwowych frakcji nadsitowej odpadów komunalnych. Powtarzają się obawy społeczeństwa dotyczące kosztów systemu gospodarki odpadami jeżeli zostanie on uzupełniony o dodatkowy element jakim byłaby instalacja do zagospodarowania frakcji nadsitowej odpadów. Obecni na debacie zgodnie twierdzą, że w świetle obowiązujących przepisów dotyczących zakazu składowania frakcji o określonych rozporządzeniem parametrach, istnieje potrzeba realizacji działań ograniczających masę składowanych odpadów.